

Ortaokul Öğrencilerinin İngilizce Dinleme Sorunları ve Çözüm Önerileri**

Nilda HOCAOĞLU^{1*} & Gürbüz OCAK²

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye

² Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye

Gönderilme Tarihi (Received): 13/12/2023

Kabul Tarihi (Accepted): 27/06/2024

Düzeltilme Tarihi (Revised): 26/06/2024

Yayınlanma Tarihi (Published): 30/06/2024

Özet

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersinde dinlemeyle ilgili karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunların giderilmesinde hangi stratejilerden yararlandıklarını ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada, nitel bir araştırma yöntemi olan fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılmıştır. Araştırmaya uygun örneklem yöntemi ile gönüllülük esasına dayalı 44 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formları ile veriler toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde görüşme formunda yer alan üç temel soru üç ana tema olarak belirlenmiş, bu ana temalar alt temalara ayrılarak kendi içlerinde de kategori ve kodlar olarak içerik analizi tamamlanmıştır. Verilen cevaplara göre öğrencilerin çoğu İngilizce becerilerinin yeterli düzeyde olmaması sebebiyle dinlemede sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunları ortadan kaldırmak adına öğrencilerin çoğunlukla bilişsel ve sosyo-duyuşsal stratejilerden yararlandıklarını söylemek mümkündür. Dinleme becerisini geliştirmek adına öğrencilerin çoğu sınıf dışında çalışmalar yapmaktadır. Bu araştırmanın sonucuna göre dinlerken bütünden parçaya işlemlerle ilgili yaşanan sorunlar en çok rastlanan sorunlar olarak belirlenmiştir. Ancak öğrenciler özellikle dinlerken not tutarak yaşadıkları bu sorunları ortadan kaldırmaya çalışmaktadır.

Anahtar kelimeler: İngilizce dersi, dinleme becerisi, dinleme stratejileri, ortaokul öğrencileri.

Secondary School Students' English Listening Problems and Solution Suggestions

Abstract

The aim of this study is to identify the problems that secondary school students encounter regarding listening in English lessons and to reveal which strategies they use to overcome these problems. In this study, the phenomenological approach, a qualitative research method, was conducted. Forty-four secondary school students participated in the study voluntarily with the appropriate sampling method. Data were collected with structured interview forms and analyzed using by content analysis method. In the analysis of the data, three basic questions in the interview form were determined as three main themes. These main themes were divided into sub-themes, and the content analysis was completed as categories and codes within themselves. According to the answers, most students have problems in listening because their English skills are insufficient. It is possible to say that students mostly benefit from cognitive and socio-affective strategies to eliminate these problems. Many students study English outside the classroom in order to improve their listening skills. According to the results of this research, the problems experienced related to top-down processing while listening were determined as the most common problems. However, students try eliminating these problems, especially by taking notes while listening.

Keywords: English lesson, listening ability, listening strategies, secondary school students.

*Sorumlu Yazar: e-mail nhocaoglu@aku.edu.tr

Orcid No: 0000-0002-3456-095X

** Bu çalışma 2. yazarın danışmanlığında 1. yazar tarafından hazırlanan doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

GİRİŞ

Dinleme doğrudan gözlemlenemeyen bir süreçtir (Rost, 2011, s. 2). Belki de bu nedenle genellikle dinlemenin önemi hafife alınmış ve dil sınıflarında dört beceri (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) arasında tartışmasız en az anlaşılan ve en çok göz ardı edilen beceri olmuştur (Pinnell & Jaggar, 2003). Ancak unutulmamalıdır ki öğrencilerin bir yabancı dilde çalışarak geçirdikleri zamanın yarısından fazlasını dinleme oluşturmaktadır (Nunan, 1998). Dinlemek dili öğrenmenin yoludur. Zihinde bir anlam haritası oluşturmanın en iyi yöntemi anlamlı dinleme pratiği yapabilmektir. Dinleyerek zihinde bu bilişsel haritanın oluşabilmesi için gerekli bilgiler oluşturulur. Ancak bu yeterli bilgiler oluşturulduktan sonra öğrenci konuşmaya başlayabilir. Bu dinleme dönemi, diğer dil becerilerinin temelini oluşturan bir gözlem ve öğrenme dönemidir (Lynch ve Mendelsohn, 2002, s. 194). Dinleme, birtakım süreçlerin aynı anda kullanılması, sırayla takip edilmesi veya birleştirilerek kullanılması ile meydana gelir.

Dinleme süreçleri aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Aşağıdan yukarıya süreçler dinleyicinin parçalardan bütüne giden konuşma akışından mesajı parça parça bir araya getirmek için kullandığı süreçlerdir. Bu işlemler, konuşma akışını işitsel-fonetik, fonemik, hecesel, sözcüksel, sözdizimsel, anlamsal, önermesel, edimsel ve yorumlayıcı olmak üzere giderek artan düzeylerde algılamayı ve ayrıştırmayı içerir (Field, 2003, s. 326). Yukarıdan aşağıya süreçler ise dinleyicinin bütünden önceki bilgilere, içeriklere ve retorik şemalardan parçalara geçişini içerir. Başka bir deyişle, dinleyici, mesajın ne içereceğini tahmin etmek için iletişim bağlamı hakkında bildiklerini kullanır. Buradaki anahtar süreç çıkarım yapmaktır (Nation ve Newton, 2009). Bu iki işlem türü bir araya getirildiğinde dinleme tek bir beceri olarak değil çeşitli alt becerileri içeren kapsamlı bir beceri olarak görülür. Bağlamdan ipuçlarını çekerek ve birkaç anahtar kelime seçerek, mesajın dilbilgisi biçimine dikkat etmeden sözlü bir mesajı anlamlandırmak mümkündür. Yani fark etmeden de anlamak mümkündür. Anlam odaklı dinleme tipik olarak dinlediğini anlamaya yönelik yukarıdan aşağıya bir yaklaşımı vurgular.

Field (2013, s. 95-96), dinlemeye ait aynı anda gerçekleşebilecek beş sürecin olduğunu belirtmektedir. İlk üçünü alt düzey süreçler olarak tanımlar. Bunlar, girdinin kodunu çözmeyi, sözlüksel bir arama yapmayı ve dinleyicinin kendi sözcüklerini kullanarak duyduklarına dayalı olarak soyut bir önerme üretmeyi içeren ayrıştırmayı içerir. Son iki süreçten daha yüksek seviyeli süreçler olarak bahsetmektedir. Bunlar ilk olarak, dinleyicinin dünya bilgisini uygulamasını ve konuşmacı tarafından söylenmemiş her şeyi çıkarım stratejilerinin kullanılarak anlamın inşa edilmesini içerir. İkincisi ise dinleyicinin mesajın önceki bölümlerine söylenenlerin uygunluğunu ve uygulanabilirliğini kontrol ettiği söylemin inşasını içermektedir. Bunlar daha sonra dinleyicinin hatırladığı gibi tüm resme entegre edilir. Field (2013), bu üst düzey süreçlerin ardışık bir sırada gerçekleşmeyebileceğini ve dinleyicinin sürekli olarak "sözcük, deyim ve tümce düzeyinde" geçici tahminler yaptığını ekler.

Dinlemeyi zorlaştıran dinlemenin özünden kaynaklanan birtakım faktörler bulunmaktadır. Bunların ilki dinlerken kalıcı bir kaydın yapılamamasıdır. Pek çok dinleme olayının ortak bir özelliği, okuma bağlamlarında olduğu gibi atıfta bulunulacak kalıcı bir kaydın olmamasıdır. Yabancı dil öğrenenlerin uzun süreler boyunca dinlemeyi sürdürmesi ve ayrıntılı bir resim oluşturmasının zor olması sebebi ile dinlemede problemler yaşanabilir. Özellikle dikkat süresi kısa olan genç öğrenciler için bu daha büyük bir sorun haline gelmektedir. Dinlemeyi zorlaştıran diğer bir faktör ise ses kayıtlarında gerçek boşlukların olmamasıdır. Yazı dilinden farklı olarak, konuşma dilinde 'gerçek' boşluklar yoktur; dinleyiciler bir kelimenin nerede bitip bir sonrakinin nerede başlayacağına karar vermelidir (Lynch, 2010). Kelimeleri net bir şekilde telaffuz etmeyen, sözlerini yan yana koyan veya konuşurken ses ekleyen veya değiştiren

konusmacılar bu nedenle dinleyicinin yaşadığı zorluk düzeyini artırır (Wilson, 1998). Bu tür konuşmacılar, elbette gerçek hayattaki dinleme bağlamlarında mevcuttur; önemli olan, bunun bir dinleme görevini tamamlama becerisini nasıl etkileyebileceğinin farkında olmaktır.

Dinleme becerisini kolaylaştırmak ve dinleme etkinliğini daha kısa bir zamanda doğru bir şekilde tamamlayabilmek adına dinlemeye yönelik stratejilerden yararlanılabilir. Dinleme stratejileri, anlamayı ve iletişimi iyileştirmek ve dinleme sorunlarını da çözebilmek için planlı ve bilinçli olarak benimsenen dinleme yollarıdır. Başarılı bir dinlemenin gerçekleşebilmesi için aşağıdaki özelliklerin bütünleştirilmesi gereklidir (Santos ve Graham, 2018):

- Parçadan bütüne işlemler (işitilen küçük birimlere, seslere, kelimelere ve kelime gruplarına dikkat edilmesi)
- Bütünden parçaya işlemler (dinleme metninin konusu, türü, katılımcıları gibi içeriksel özellikler hakkında ön bilgilerin hatırlanması)

Rixon (1986), dinleme stratejilerini dinleme öncesi, dinleme esnası ve dinleme sonrası olmak üzere üç kategoriye ayırmıştır. Dinleme öncesinde, aşağıdaki stratejilerden yararlanılabilir:

- Konu hakkındaki önceki bilgiler gözden geçirilerek var olan şema etkinleştirilir.
- Dinleme görevinin amacı belirlenir.
- Konu hakkında tahminler yapılır.

Dinleme sırasında ise aşağıdaki stratejilerden yararlanılabilir:

- Dinleme öncesinde yapılan tahminler kontrol edilir ve yeni tahminlerde bulunulur.
- Hedeflenen öğrenmelerin gerçekleşip gerçekleşmediğine yönelik gözlemler yapılır.

Son olarak, dinleme sonrasında ise aşağıdaki stratejilerden faydalanılabilir:

- Dinleme metnine yönelik görevlerin tamamlanıp tamamlanmadığı değerlendirilir.
- Dinleme sonrasında yer alan soruların nasıl cevaplanacağı düşünülür.

Goh'a (2000) göre öğrenenlerin faydalanabileceği üç tür dinleme stratejisi bulunmaktadır. Bunlar, bilişsel, üst bilişsel ve sosyo-duyuşsal stratejilerdir. Bu stratejilerin her birinde farklı zihinsel teknikler ve taktikler yer alır. Bilişsel stratejiler, girdinin anlamlı olabilmesi üzerine hareket eder. Bilişsel stratejiler, parçadan bütüne işleme ve bütünden parçaya işleme gibi teknikleri içerir. Parçadan bütüne işleme teknikleri, kelimelerin tekrar edilmesini, tonlamayı, seslerin dinlenmesi ile ilgili işlemleri içerirken bütünden parçaya işleme teknikleri ise çıkarım yapma, tahmin etme, zihinde canlandırma gibi işlemleri içermektedir (Macaro, 2001, s. 102). Üstbilişsel stratejiler, dinlerken öğrenenin kendi anlayışını değerlendirmesini, önceki bilgileri düzenlemesini ve dinleme sürecini izlemesini içerir. Sosyo-duyuşsal stratejiler, anlamayı sağlamak için insanlarla olan etkileşimleri içerir ve anlama esnasında duyguları yönetir.

Dil derslerinde öğrencilerin dinlemeye yönelik sorunlarına ilişkin yapılan çalışmalar çoğunlukla lise ve üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmalarda, lise öğrencileri çeşitli dinleme stratejileri kullandıklarını belirtmişlerdir. Örneğin Vandergrift'in (1997) çalışmasında lise öğrencileri üstbilişsel ve bilişsel stratejileri kullandıklarını belirtmişlerdir. Al-Alwan'ın vd. ise (2013) lise öğrencilerinin bilişsel stratejileri kullandıklarını ifade etmişlerdir. Teng'in (1998) çalışmasında, telafi teknikleriyle ilgili olan stratejilerin üniversite öğrencileri tarafından en sık kullanıldığı ortaya çıkmıştır. "Dikkat verme" ve "çeviri yapma" en sık kullanılan bireysel stratejilerdir. Goh (2002) çalışmasında dinlemede yüksek yetenekli üniversite öğrencilerinin hem bilişsel hem de üstbilişsel taktikleri daha etkili kullandığını bulmuştur. Yapılan bazı çalışmalarda ise üniversite öğrencilerinin üstbilişsel stratejileri daha

sık ve aktif olarak kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bunu bilişsel ve sosyo-duyuşsal stratejilerin izlediği ortaya koyulmuştur (Bidabadi ve Yamat, 2011; Xiao ve Sidhu, 2018). Kassem (2015) çalışmasında ise bilişsel stratejilerin üniversite öğrencileri tarafından daha sık kullanıldığını, bunu üstbilişsel ve sosyo-duyuşsal stratejilerin izlediğini ortaya koymuştur. Mianmahaleh ve Rahimy (2015) çalışmasında, üniversite öğrencilerinin sırasıyla bilişsel ve sosyo-duyuşsal stratejilerden daha fazla üstbilişsel stratejiler kullandıkları bulunmuştur. Ngo (2015) çalışmasında, üniversite öğrencilerinin sosyo-duyuşsal stratejileri, üstbilişsel ve bilişsel stratejilerden daha sık kullandığını ortaya koymuştur. Bunun aksine Gestanti (2017) ise nitel çalışmasında üniversite öğrencilerinin en çok bilişsel stratejileri en az ise sosyo-duyuşsal stratejileri kullandıklarını ifade etmiştir. Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde geçtiğimiz on yıl içerisinde dinleme stratejileri ile ilgili çalışmaların çoğunluğu Türkçe dersi içerisinde yürütülmüş ve bu kapsamda dinleme stratejileri öğretiminin ana dilde dinleme becerilerine olan etkisi incelenmiştir. Karadüz (2010) çalışmasında, Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme ortamlarında çoklu ve zengin dinleme stratejilerini kullanmadıklarını tespit etmiştir. Kılınç, Keskin ve Yalanız (2016), dinleme stratejileri öğretiminin 9. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Harmankaya ve Melanlıoğlu (2017), üstbiliş stratejileri eğitiminin 7. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerini geliştirdiğini ortaya koymuştur. Ülkemizde İngilizce dersinde dinleme stratejilerine yönelik yapılan çalışmalara az rastlanmıştır. Örneğin, Yavuz’un (2011) çalışmasında, üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin kullandığı dinleme stratejilerinin bilişsel ve biliş ötesi olmak üzere ikiye ayrıldığı ortaya çıkmıştır. Gün (2012), mühendislik fakültesi öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada, dinleme stratejisi ve tekniklerinin kullanımının dinleme becerisinin gelişimi üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Öğrencilerin dinleme başarı puanları yükselmiş ve tutumları olumlu yönde değişmiştir. Coskun ve Uzunyol-Köprü ise (2021) çalışmalarında öğretmenlerden görüş alarak öğrencilerinin İngilizce dinleme problemlerini belirlemelerini istemiştir. Bu çalışmada ise ortaokul öğrencileri ile görüşmeler yaparak İngilizce dersinde dinlemeyle ilgili karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunların giderilmesinde hangi stratejilerden yararlandıklarını ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersinde dinlerken yaşadıkları sorunları derinlemesine anlamaya çalışmak, bu sorunlarla baş etmek için kullandıkları stratejileri ortaya çıkarmak ve dinleme becerisini geliştirmek için uyguladıkları yöntemleri belirlemeye çalışmaktır.

YÖNTEM

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersinde dinlemeyle ilgili yaşadıkları sorunları araştıran bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılmıştır. Fenomenolojik desenin amacı sıradan insanlar için olayların anlamını ve olayların etkileşimini anlamaya çalışmaktır. Günlük hayattaki olayların katılımcının hayatında nasıl ve ne anlam kazandığını anlamak için gerçekleştirilir (Bogdan ve Biklen, 2007, s. 27). Bu çalışmanın amacı ise ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersinde dinlerken yaşadıkları sorunları anlamaya çalışmak ve uyguladıkları stratejileri ortaya çıkarmaktır. Yani, öğrencilerin dinlemeye yönelik deneyimlerini anlamaya çalışmak için dinlerken yaşadıkları zorlukları sorgulamak ve kendilerinin bu yaşantılarla nasıl başa çıktıklarını ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Fenomenolojik yaklaşım, insanın yaşadığı deneyimin ayrıntılı incelenmesini gerektiren bir desendir (Stolz, 2023). Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersinde

dinlemeyle ilgili deneyimlerinin ve problemlerinin detaylı bir şekilde incelenmesi amaçlandığından fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılmıştır.

Katılımcılar

Bu çalışmada örnekleme yöntemi olarak uygun örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminde, ulaşılması kolay, araştırma için gönüllü kişiler katılımcılar olarak seçilmektedir (Gravetter ve Forzano, 2012). Bu araştırmanın çalışma grubunu Afyonkarahisar'da 2020-2021 eğitim-öğretim yılında üç farklı ortaokulda öğrenim gören toplam 44 ortaokul öğrencisi (25'i erkek, 19'u kız) oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 20'si (% 45,45) 7. sınıf öğrencisi, 24'ü (% 54,54) ise 8. sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı ve Veri Analizi

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dersinde dinlemeyle ilgili yaşadıkları sorunları ortaya çıkarmak amacıyla görüşme tekniği kullanılarak öğrencilerle yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu amaçla, verilerin toplanmasında öncelikle İngilizce dinlemeye yönelik alanyazın taraması yapılmıştır. Alanyazın taramasına dayanarak öğrencilerin İngilizce dersinde yaşadıkları sorunlara ilişkin üç tane açık uçlu soru oluşturulmuştur. Sonrasında soruların amaca uygunluğunun kontrolü için 3 uzmandan (iki program geliştirme uzmanı, bir İngilizce öğretmeni) uzman görüşü alınmış ve soruların temel fikri aynı kalmış sadece anlatım ve dil olarak açık uçlu soru formatına uygun hale getirilmiştir. Yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve bu sorular ortaokul öğrencilerine yöneltilmiştir. Daha önceden oluşturulmuş yapılandırılmış görüşme formu ile görüşme sorularını kullanarak araştırmacı katılımcıların deneyimlerinden ve cevaplarından bütün bir çerçeveyi yapılandırmayı amaçlar (DeMarraies, 2004, s. 52). Görüşmelerde kullanılan sorular araştırmanın merkezini oluşturur (Maxwell, 1998, s. 72). Görüşmelerden elde edilen cevaplar bu araştırmanın merkezini oluşturarak araştırmanın amacına hizmet etmektedir. Öğrencilerle görüşmeler ortalama 15 dakikada gerçekleştirilmiştir. Görüşme formunda aşağıdaki sorular yer almıştır:

- İngilizce dersinde; dinleme alıştırmalarını dinlerken ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?
- Bu problemleri ortadan kaldırmak için neler yapıyorsunuz?
- Dinleme becerisini geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Görüşme formundaki sorulara göre 3 ana tema belirlenmiştir. İçerik analizi yöntemi kullanarak görüşme formundaki her bir soru ana temayı oluşturmuş verilen cevaplara göre alt temalar, kategoriler ve kodlar belirlenmiştir.

- 1) Ana tema: İngilizce dinlemeye yönelik karşılaşılan sorunlar
- 2) Ana tema: Yaşanan bu sorunlara yönelik çözümler
- 3) Ana tema: Dinleme becerisini geliştirme yolları

Öğrencilerin görüşleri bu temalar doğrultusunda analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen veriler ilk önce bilgisayar ortamında tablo haline getirilmiştir. Görüşme formunda yer alan her bir soru birer ana tema olarak düşünülmüştür. Öğrencilerin cevapları, ana temalar altına yazılmıştır. Sonrasında araştırmacılar kodların benzerlik ve farklılıklarını belirlemiş ve birbiriyle ilişkili olan kodları bir araya getirerek tematik kodlama yapmıştır. Böylelikle, ana temalar, bunların altında alt temalar ortaya çıkarılmış ve alt temalar altında kategoriler ve kodlar organize edilmiştir.

Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışmaları

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla bir eş gözlemci ile çalışılmıştır. Eş gözlemci hem bir öğretim görevlisi hem de Eğitim Programları ve Öğretim programında nitel araştırmalar dersleri almış bir doktora öğrencisidir. Ortaya çıkan temalar için her bir kodun hangi kategoriye ait olduğu eş gözlemciye sorulmuştur. Gözlemciler arası uyum değerinin hesaplanması için araştırmacının ve eş gözlemcinin kodlamalara yaptıkları frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Nitel çalışmalarda, birden fazla kişinin kodlama yapması ve yapılan kodlamanın başka biri tarafından kontrol edilmesi güvenilir bir yöntemdir (Miles ve Huberman, 1994, s. 64). Miles ve Huberman'ın (1994) belirlediği güvenilirlik formülü kullanılmıştır: Güvenirlik = [Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)] x 100. Bu çalışmada, uyum % 93,48 olarak ortaya çıkmıştır buna göre uyum güvenilir olarak belirlenmiştir çünkü uyum % 70'in üzerindedir (Miles ve Huberman, 1994).

Nitel bir araştırmada geçerliğin ölçütlerinden biri verilerin detaylı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla veri toplama aracının nasıl oluştuğu, verilerin nasıl toplandığı, verilerin rapor edilmesi ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı ayrıntılı bir şekilde rapor edilmiştir. Ayrıca elde edilen her bir kategoriye ilişkin örnek alıntılar da sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dinleme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin elde edilen bulgular Tablo 1'de alt temalar, kategoriler, kodlar frekansları ile birlikte verilmiştir.

Tablo 1. İngilizce Dinlemeye Yönelik Sorunlar

Ana Tema: Sorunlar				
Alt Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans	Toplam Frekans
İngilizce yeterlilik	Bütünden parçaya işlemler	Kelimelerin anlamlarını bilmeme (Ö1-8,Ö16,Ö19-21,Ö23-28,Ö33,Ö35-37,Ö39-41,Ö43)	26	45
	Sesbilgisi	Telaffuzla ilgili yaşanan sorunlar (Ö5,Ö22,Ö28,Ö32,Ö34,Ö37,Ö38,Ö41,Ö42,Ö43)	10	
	Parçadan bütüne işlemler	Ana fikri anlamama (Ö2,Ö9,Ö10,Ö12,Ö13,Ö14,Ö18,Ö19,Ö40)	9	
Zihinsel hazırlık	Amaca odaklanmayla ilgili yaşanan sorunlar	Her kelimenin anlamını düşünme (Ö1,Ö7,Ö11,Ö15,Ö17,Ö22,Ö25,Ö29,Ö40,Ö42,Ö44)	11	15
		Detaylara yoğunlaşamama (Ö2,Ö3,Ö44)	3	
	Kısa süreli hafıza	Söylenenleri unutma (Ö30)	1	
Metin	-	Konuşmacıların hızlı konuşması (Ö4, Ö31)	2	2
Toplam			62	62

Tablo 1'e göre, "sorunlar" ana teması altında üç alt tema yer almaktadır. Bunlar, "İngilizce yeterlilik", "zihinsel hazırlık" ve "metin" alt temalarından oluşmaktadır. "İngilizce yeterlilik" alt temasında, "bütünden parçaya işlemler", "parçadan bütüne işlemler" ve "sesbilgisi" olmak üzere toplam üç kategori yer almaktadır. "Bütünden parçaya işlemler" kategorisinde "kelimelerin anlamlarını bilmeme" kodu 26 kez tekrarlanmıştır. "Parçadan bütüne işlemler" kategorisinde ise "ana fikri anlamama" kodu 9 kez tekrarlanmıştır. "Sesbilgisi" kategorisinde ise "telaffuzla ilgili yaşanan sorunlar" kodu 10 kez tekrarlanmıştır. İngilizce yeterlilikle ilgili yaşanan sorunlardan en fazla dile getirilen sorun bütünden parçaya işlemler olmuştur. Öğrenciler, dinleme metninde yer alan kelimelerin anlamlarını bilmedikleri için dinleme

sorunlarıyla karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir. “İngilizce yeterlilik” alt temasında her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö1: “Anlamını bilmediğim kelimeler, kelimenin anlamını düşünürken sonraki söylenenleri kaçırmak gibi sorunlar yaşıyorum.” (kelimelerin anlamlarını bilmeme)

Ö2: “Ana fikri anlamak, anlamını bilmediğim kelimeler ve dinlerken detayları kaçırmak.” (ana fikri anlamama)

Ö38: “Telaffuzunu birbirine benzettiğim kelimeler oluyor.” (telaffuzla ilgili yaşanan sorunlar)

Tablo 1’de “zihinsel hazırlık” alt temasında, “amaca odaklanmayla ilgili yaşanan sorunlar” ve “kısa süreli hafıza” olmak üzere toplam iki kategori yer almaktadır. “Amaca odaklanmayla ilgili yaşanan sorunlar” kategorisinde, “her kelimenin anlamını düşünme” kodu, 11 kez tekrarlanmıştır, “detaylara yoğunlaşmama” kodu ise 3 kez tekrarlanmıştır. “Kısa süreli hafıza” kategorisinde ise “söylenenleri unutma” kodu bir kez belirtilmiştir. Zihinsel hazırlıkla ilgili karşılaşılan sorunlar en fazla dinleme amacına odaklanamamaktan kaynaklanmaktadır. “Zihinsel hazırlık” alt temasında her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö15: “Kelimelerin anlamını düşünürken sonraki söylenenleri anlamıyorum.” (her kelimenin anlamını düşünme)

Ö3: “Anlamını bilmediğim kelimeler, dinlerken detayları kaçırmak gibi sorunlar yaşıyorum.” (detaylara yoğunlaşmama)

Ö30: “Evet oluyor, dinlerken bazı şeyleri unutuyorum.” (söylenenleri unutma)

Tablo 1’e göre son alt tema olan “metin” temasında ise “konuşmacıların hızlı konuşması” kodu iki kez tekrarlanmıştır. “Metin” alt temasında “konuşmacıların hızlı konuşması” kodu için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö4: “Hızlı İngilizce konuşulduğu için anlayamıyorum.” (konuşmacıların hızlı konuşması)

Ö31: “İngilizce dersinde dinleme metninde hızlı söylendiği için çok farkındalık olmuyor.” (konuşmacıların hızlı konuşması)

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dinlemeye yönelik karşılaştıkları sorunların çözümlerine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 2’de alt temalar, kategoriler ve kodlar frekansları ile birlikte verilmiştir.

Tablo 2. İngilizce Dinlemeye Yönelik Sorunlara İlişkin Çözümler

Ana Tema: Çözümler				
Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans	Toplam Frekans
Dinleme Sırasında	Bilişsel Stratejiler	Not tutma (Ö1-3,Ö5-Ö8,Ö12,Ö14,Ö18,Ö19,Ö21,Ö22,Ö24,Ö26,Ö36,Ö37)	17	30
		Görsellerden yararlanma (Ö41)	1	
	Sosyo-duyuşsal Stratejiler	Ana fikre odaklanma (Ö9,Ö10,Ö12,Ö13,Ö19,Ö27,Ö40)	7	
		Konuşmacının ses tonu (Ö15,Ö17,Ö29,Ö44)	4	
		Yoğunlaşma (31)	1	
Dinleme Sonrasında	Ders çalışma	Telaffuz çalışma (Ö1,Ö2,Ö5,Ö11,Ö14,Ö25,Ö26,Ö34,Ö37,Ö39,Ö43)	11	18

	Kelime çalışma (Ö3,Ö28,Ö38,Ö40)	4		
	Tekrar etme (Ö20,Ö28,Ö32)	3		
Medya araçlarını kullanma	TV/video izleme (Ö6,Ö16,Ö18,Ö22,Ö38,Ö44)	6	8	
	Oyun oynama (Ö33)	1		
	Şarkı dinleme (Ö3)	1		
Üstbilişsel Stratejiler	Metni yeniden dinleme (Ö4,Ö30,Ö42)	3	3	
Sosyo-duyuşsal Stratejiler	Yardım isteme (Ö28)	1	1	
Nötr	-	Çözüm önerisi yok (Ö23,Ö35)	2	2
Toplam			62	62

Tablo 2’ye göre, “çözümler” ana teması altında iki alt tema yer almaktadır. Bunlar, “dinleme sırasında” ve “dinleme sonrasında” alt temalarından oluşmaktadır. İki öğrenci ise İngilizce dinlemeye yönelik karşılaştıkları sorunlara çözüm olarak herhangi bir şey yapmadıklarını belirtmişlerdir. “Dinleme sırasında” alt temasında, “bilişsel stratejiler” ve “sosyo-duyuşsal stratejiler” olmak üzere toplam iki kategori yer almaktadır. “Bilişsel stratejiler” kategorisinde ise “not tutma” kodu 17 kez tekrarlanmıştır. “Sosyo-duyuşsal stratejiler” kategorisinde ise “ana fikre odaklanma” kodu 7 kez tekrarlanmıştır. Yine bu kategoride yer alan “konuşmacının ses tonu” kodu ise 4 kez tekrarlanmıştır. Dinleme sırasında dinlemeye yönelik sorunların çözümü için en fazla yararlanılan stratejiler, bilişsel stratejiler olmuştur. Öğrenciler, bilişsel stratejilerden en fazla “not tutma” stratejisinden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler, sosyo-duyuşsal stratejilerden ise en fazla ana fikre odaklanarak dinlediklerini ifade etmişlerdir. Yararlandıkları diğer bir sosyo-duyuşsal strateji ise konuşmacının ses tonu olmuştur. “Bilişsel stratejiler” kategorisinde yer alan her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö7: “Dinlerken not alıp sonra araştırıyorum.” (not tutma)

Ö41: “Eğer yanında bir görselinin üstünde adı yazıyorsa oradan bakarak yazarım.” (görsellerden yararlanma)

“Sosyo-duyuşsal stratejiler” kategorisinde yer alan her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö13: “Ana fikri yakalamaya çalışmak.” (ana fikre odaklanma)

Ö29: “Kişinin ses tonundan tahminler yürütmek.” (konuşmacının ses tonu)

Ö31: “Dikkatimi derse vererek sorunu hallediyorum.” (yoğunlaşma)

“Dinleme sonrasında” alt temasında, “ders çalışma”, “medya araçlarını kullanma”, “üstbilişsel stratejiler” ve “sosyo-duyuşsal stratejiler” olmak üzere dört kategoriye ayrılmaktadır. “Ders çalışma” kategorisinde en sık tekrarlayan kod, kelimelerin telaffuzunu çalışma olmuştur. “Medya araçlarını kullanma” kategorisinde ise TV/video izleme kodu, en sık tekrarlayan kod olmuştur. Dinleme sonrasında getirilen çözüm önerilerinden biri de “üst bilişsel stratejiler”den yararlanmaktır. Öğrenciler, metni yeniden dinleyerek cevaplarını kontrol etmek veya eksik kalan yerleri tamamlamak istediklerini ifade etmişlerdir. Dinleme sonrasında kullanılan sosyo-duyuşsal stratejilerden biri de öğretmenden yardım istemek olmuştur. “Ders çalışma” kategorisinde yer alan her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö43: “Kelimelerin telaffuzuna çalışmak.” (telaffuz çalışma)

Ö3: “Kelimeleri 4 defa tekrar ederek 4 defa yazmak gibi çareler buluyorum.” (kelime çalışma)

Ö32: “Eve gittiğimde tekrar ediyorum.” (tekrar etme)

“Medya araçlarını kullanma” kategorisinde yer alan her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö38: “Yabancı film, alt yazılı video, İngilizce alt yazılı izlerim. Sonrasında aşına oluyorum, ha bire telaffuza çalışmaya gerek kalmıyor.” (TV/video izleme)

Ö33: “Bazen telefonda İngilizce oyunlar oynuyorum, akıl oyunu gibi.” (oyun oynama)

Ö3: “İngilizce şarkı dinliyorum.” (şarkı dinleme)

“Üstbilişsel stratejiler” kategorisinde yer alan “metni yeniden dinleme” kodu için örnek cevap aşağıda verilmiştir:

Ö42: “Tekrar tekrar dinlemek, durdurup yeniden dinlemek.”

“Sosyo-duyuşsal stratejiler” kategorisinde yer alan “yardım isteme” kodu için örnek cevap aşağıda verilmiştir:

Ö28: “Bilmediğim zaman öğretmen ve ailemden yardım almak.”

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dinleme becerisini geliştirme yollarına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te alt temalar, kategoriler ve kodlar frekansları ile birlikte verilmiştir.

Tablo 3. İngilizce Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları

Ana Tema: Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları				
Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans	Toplam Frekans
Sınıf İçinde	Bilişsel Stratejiler	Yoğunlaşma (Ö13, Ö14, Ö19, Ö20, Ö21, Ö27, Ö29, Ö32)	8	10
		Not alma (Ö24, Ö34)	2	
Sınıf Dışında	Ders çalışma	Tekrar etme (Ö1, Ö4, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö16, Ö26, Ö30, Ö31, Ö35, Ö37, Ö44)	13	32
		Hikâye/kitap okuma (Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö10, Ö22, Ö23, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30, Ö41)	12	
		Kelime çalışma (Ö11, Ö17, Ö37, Ö39, Ö40, Ö44)	6	
		Telaffuz çalışma (Ö43)	1	
		Medya araçlarını kullanma	Film izleme (Ö3, Ö5, Ö6, Ö16, Ö22, Ö34, Ö38, Ö42)	
Şarkı dinleme (Ö3, Ö6, Ö15)	3			
Nötr	-	Hiçbir şey yapmama (Ö18, Ö28, Ö33, Ö36)	4	4
Toplam			57	57

Tablo 3’e göre “dinleme becerisini geliştirme yolları” ana teması altında, iki alt tema yer almaktadır. Bunlar, “sınıf içinde” ve “sınıf dışında” alt temalarından oluşmaktadır. “Sınıf içinde” alt temasında, “bilişsel stratejiler” kategorisi altında “yoğunlaşma” ve “not alma” olmak üzere toplam iki tane kod yer almaktadır. “Yoğunlaşma” kodu, 8 kez tekrarlanan kod olarak en fazla tekrarlanan kod olmuştur. “Yoğunlaşma” kodu için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö20: “Öğretmeni dikkatli dinliyorum, sadece ona odaklanıyorum.”

Ö14: “Öğretmenin söylediklerine dikkat ediyorum.”

“Not alma” kodu için örnek cevap aşağıda verilmiştir:

Ö34: “...öğretmenimin anlattıklarından not alarak dinlememi geliştirmeye çalışıyorum.”

“Sınıf dışında” alt temasında ise “ders çalışma” ve “medya araçlarını kullanma” olmak üzere toplam iki tane kategori yer almaktadır. “Ders çalışma” kategorisinde ise “tekrar etme”, “hikâye/kitap okuma”, “kelime çalışma” ve “telaffuz çalışma” olmak üzere toplam dört tane kod bulunmaktadır. Öğrenciler çoğunlukla sınıf dışında dinlemeye yönelik ders tekrarı yaparak dinleme becerilerini geliştirmeye çalıştıklarını söylemişlerdir. Ayrıca öğrenciler dinleme becerisini geliştirmek için sınıf dışında İngilizce hikâye/kitap okuduklarını belirtmişlerdir. “Ders çalışma” kategorisinde yer alan her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö1: “Öğrendiğim İngilizce ile ilgili bilgileri her zaman çalışıyorum ve anlamaya çalışıyorum.” (tekrar etme)

Ö23: “Kitap okuyorum ve okuduğumu anlamaya çalışıyorum.” (hikâye/kitap okuma)

Ö11: “İngilizce kelimeleri ve anlamlarını kafamda kodlarım.” (kelime çalışma)

Ö43: “Kelimeleri yazmak yerine onların telaffuzunu bazı kaynaklardan yararlanarak okumaya, telaffuz etmeye ve günlük hayatta konuşmaya başlıyorum.” (telaffuz çalışma)

“Medya araçlarını kullanma” kategorisinde ise “şarkı dinleme” ve “film izleme” olmak üzere toplam iki tane kod bulunmaktadır. Bu kodlardan en sık tekrar edileni “film izleme” olmuştur. Bu kategorideki diğer bir kod ise “şarkı dinleme”dir ve 3 kez tekrarlanmıştır. Dört öğrenci ise dinleme becerisini geliştirmeye yönelik herhangi bir şey yapmadığını ifade etmiştir. “Medya araçlarını kullanma” kategorisinde yer alan her bir kod için öğrencilerin örnek cevapları aşağıda verilmiştir:

Ö38: “Bir sürü yabancı kanal izliyorum. Bunları anlamakta zorlanıyorum ama öğrenmek istiyorum.” (film izleme)

Ö15: “İngilizce şarkılar dinliyorum.” (şarkı dinleme)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın sonucuna göre, ortaokul öğrencilerinin İngilizce dinlemeye yönelik karşılaştıkları sorunların temelinde üç neden bulunmaktadır. Bunlardan ilki öğrencilerin gereken İngilizce yeterliliklerine sahip olmamasıdır. Öğrenciler genellikle bütünden parçaya işlemlerin yürütülmesinde sorunlar yaşamaktadırlar. Öğrencilerin çoğunun dinlediğini anlamak için kelime bilgisi yeterli olmamakta ve bu yüzden dinlediklerini anlamada güçlükler yaşamaktadırlar. Nix’in (2016) çalışmasında da belirtildiği üzere parçadan bütüne işlemlerin dinlediğini anlama üzerinde doğrudan bir etkisi vardır fakat bütünden parçaya işlemlerin onlara aracılık etmesi gerekmektedir. Yani, bütünden parçaya işlemler ile parçadan bütüne işlemlerin bir arada yürütülmesi dinlediğini anlamayı kolaylaştırmaktadır.

Ayrıca öğrenciler dinleme metninde geçen kelimelerin telaffuzunu anlayamamaktadır. Gömleksiz ve Aslan da (2017), bu çalışmaya benzer olarak ortaokul öğrencilerinin dinleme sorunları olarak telaffuzla ilgili yaşadıkları sorunlara dikkat çekmişler ve öğrencilerin kelime bilgisinin yetersizliğinden bahsetmişlerdir. Öğrenciler yazılışlarını bildikleri kelimelerin telaffuzunu doğru bilmedikleri için İngilizce metin dinlerken sorunlar yaşadıklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin metni dinlerken genel anlamda ana fikre ulaşamamaları dinleme metnine yönelik görevlerin tamamlanamamasında sorunlar oluşturmaktadır. Bu durumda, öğrencilerin kelime öğrenme stratejilerinden yararlanarak dinleme becerilerini geliştirmesi

beklenmektedir. Kırmav'a (2019) göre, öğrencilerin İngilizce dinleme becerilerinin yeterli seviyede olmamasının nedeni, dinleme stratejilerinin etkili bir şekilde kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, dinleme metinlerinde farklı aksanların yer alması, çevrede öğrencilerin odaklanmasını zorlaştıran öğelerin bulunması ve materyallerin görsel açıdan zayıf olması gibi nedenler öğrencilerin dinleme becerilerindeki gelişime engel olmaktadır.

Özer ve Akay da (2022) öğrencilerin İngilizce dinleme sürecinde İngilizce kelimelerin okunuşlarıyla yazılışlarının farklı olmasından, telaffuzu benzer kelimeleri karıştırmalarından, kelime bilgilerinin eksik olmasından ve konuşmacıların hızlı konuşmasından kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Erzad (2020) da öğrencilerin yaşadıkları dinleme problemlerini, telaffuzdan (aksan) kaynaklanan sorunlar, konuşmacıların hızlı konuşması, dinleme metninin uzun olması, öğrencilerin kelime bilgilerinin yetersiz olması gibi sorunları belirtmiştir. Bu sorunlar da bu çalışmanın ortaya çıkardığı dinleme sorunları ile örtüşmektedir. Tran ve Duong (2020) de öğrencilerin dinleme ile ilgili sorunlarını; konuşmacıların hızlı konuşması, öğrencilerin bilmediği kelimelerin metinde olması, metinde uzun cümlelerin yer alması, konuların yabancı olması ve ima edilen anlamların öğrenciler tarafından anlaşılabilmesi olarak sıralamışlardır. Özcelik, Van den Branden ve Van Steendam (2023), ortaokul öğrencilerinin dinlerken en sık karşılaştıkları sorunları dinlerken çeviri yapmak, konuşmayı parçalara ayıramamak ve konuşmayı kaçırmak olarak belirtmişlerdir.

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce dinlemeye yönelik karşılaştıkları sorunların temelinde yatan ikinci neden ise öğrencilerin dinleme esnasında dinlemeye yeterince yoğunlaşamamalarıdır. Zihinsel olarak kendilerini tam anlamıyla hazırlayamadıkları için amaca odaklanamamaktadırlar. Bu nedenle dinlerken duydukları her kelimenin anlamını düşünmekte ve ana fikri anlamakta zorluk yaşamaktadırlar. Dinlemeyle ilgili soruların cevaplarını bulmaya yönelik dinleme gerçekleştiremedikleri için dinlemeye yoğunlaşamamaktadırlar. Ayrıca, not alma becerilerinin de istenen seviyede olmaması sebebi ile söylenenleri not alamadıkları için unutmaktadırlar. Bu durumda, öğrencilere dinleme öncesi ve dinleme esnasında kullanılan stratejileri öğretmek yerinde olacaktır. Akkaş Baysal ve Ocak'ın (2020) çalışmasında İngilizce dersinde dinleme öncesi kullanılan stratejileri lise öğrencilerine öğretmek onların dinleme etkinliklerine motivasyonu yüksek bir şekilde derse başlamalarına neden olmuştur. Ayrıca bu stratejileri kullanan öğrencilerin dinleme etkinliklerinde daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Chen'in (2005) çalışmasında da dinleme stratejileri öğretiminde "farkındalık ve bilinçlilik artırma" aşaması önem kazanmıştır. Öncelikle öğrencilere dinleme stratejilerinin faydalarından bahsetmek ve sonrasında dinleme stratejileri kullanımına yönelik farkındalık kazandırmak ve bu stratejileri kullanmaya teşvik etmek gerekmektedir.

Bu çalışmanın diğer bir sonucuna göre, ortaokul öğrencileri, İngilizce dinlemeye yönelik karşılaştıkları sorunların çözümünde dinleme sırasında sırasıyla en çok bilişsel stratejilerden ve sosyo-duyuşsal stratejilerden yararlanmaktadırlar. Dinleme sorunlarına çözüm bulabilmek için en fazla not tutma stratejisinden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Sosyo-duyuşsal stratejilerden ise en fazla ana fikre odaklanarak dinlemeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Dinleme sonrasında ise öğrenciler en fazla evde kelime ve telaffuz çalışarak dinleme sorunlarını ortadan kaldırmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca özellikle İngilizce kanal, film ve video izleyerek İngilizce dinleme sorunlarıyla başa çıkmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Gök Çatal, Şahin ve Çelik (2018)'in yaptıkları çalışmada da öğrenciler benzer çözüm önerileri sunulmuştur. Öğrenciler dinleme sorunlarına çözüm olarak sınıf içinde daha çok dinleme etkinliği yapılmasını ve evde daha çok tekrar yapmalarının gerekliliğinden bahsetmişlerdir.

Ortaokul öğrencileri, İngilizce dinleme becerilerini geliştirmek için sınıf içinde ve sınıf dışında birtakım faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Sınıf içinde İngilizce dersinde öğretmene ve dinleme

etkinliklerine odaklanma ve not tutma gibi bilişsel stratejilerden yararlanarak dinleme becerilerini geliştirmeye çalışmaktadırlar. Sınıf dışında ise öğrenciler İngilizce dersinde öğrendiklerini tekrar ederek, İngilizce hikâye/kitap okuyarak, kelime ve telaffuz çalışarak dinleme becerilerini geliştirmeye çabalamaktadırlar. Bunun yanı sıra, İngilizce film izleyerek ve şarkı dinleyerek dinleme becerilerini geliştirmektedirler. Datta ve Roy'un (2024) ilkökul öğretmenleri ile yaptıkları görüşmeler sonucunda, öykü, şiir, masal gibi görsel ve işitsel ürünleri izlemenin öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmesi açısından önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Özer ve Akay'ın (2022) çalışmasında, bu çalışmaya paralel olarak öğrencilerin dinlemede yaşadıkları sorunları ortadan kaldırmak için daha fazla çalışmaları, dinleme metinlerini birden fazla dinlemeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilere dinleme stratejilerinden daha fazla yararlanabilecekleri belirtilmeli, dinleme stratejilerine yönelik farkındalık sağlanmalı ve dinleme öncesi, dinleme esnası ve dinleme sonrasında kullanılabilir çeşitli strateji ve taktikler öğretilmelidir. Öğretmenler bu konuda öğrencilerine rol model olabilir ve onların strateji kullanımını bir alışkanlık haline getirmelerine katkı sağlayabilirler. Ngo'nun (2019) belirttiği gibi, öğrencilerin dinleme stratejilerini kullanmalarını sağlamak için öğrenen odaklı bir ortam oluşturmak gerekir. Buna göre, öğretmenlerin böyle bir sınıf ortamı oluşturmaları ve İngilizce dersinde dinleme stratejilerinin kullanımını için öğrencileri desteklemeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkaş Baysal, E. & Ocak, G. (2020). İngilizce dinleme etkinliklerinde yaşanan sorunların dinleme öncesi dil öğrenme stratejileri ile ele alınması. *Journal of Language Education and Research*, 6(2), 335-352.
- Al-Alwan, A., Asassfeh, S. & Al-Shboul, Y. (2013). EFL Learners' Listening Comprehension and Awareness of Metacognitive Strategies: How Are They Related?. *International Education Studies*, 6(9), 31-39.
- Bidabadi, F. & Yamat, H. (2011). The Relationship between Listening Strategies Used by Iranian EFL Freshman University Students and Their Listening Proficiency Levels. *English Language Teaching*, 4(1), 26-32.
- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods* (5th Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Chen, M. L. (2005). *The Effects of the Cooperative Learning Approach on Taiwanese ESL students' Motivation, English Listening, Reading, and Speaking Competencies*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. La Sierra University, Riverside.
- Coskun, H. & Uzunyol-Köprü, M. (2021). An overview of listening skills of secondary school students: Barriers and suggestions. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 16(4), 49-72.
- Datta, S. & Roy, S. (2024). Challenges of Teaching English Listening Skills at the Primary Level in Bangladesh. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 12(1), 3-12.
- DeMarraies, K. (2004). Qualitative interview studies: Learning through experience. İçinde K. De Marraies ve S. D. Lapan (Ed.), *Foundations for research, methods of inquiry in education and the social sciences* (51-69). London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Erzad, A. M. (2020). Exploring english listening problems among efl students at iain kodus. *Edulingua: Jurnal Linguistik Terapan Dan Pendidikan Bahasa Inggris*, 7(1), 31-38.
- Field, J. (2003). Promoting perception: Lexical segmentation in L2 listening. *ELT Journal*, 57(4), 325-334.
- Field, J. (2013). Cognitive validity. İçinde A. Geranpayeh & L. Taylor (Eds.), *Examining listening. Research and practice in assessing second language listening* (77-151). Cambridge: CUP.
- Gestanti, R. A. (2017). Listening Strategies Employed By Non-English Department Students. *Journal on English as a Foreign Language*, 7(1), 35-58.
- Goh, C. C. M. (2000). A Cognitive Perspective on Language Learners' Listening Comprehension Problems. *System*, 28, 55-75. [https://doi.org/10.1016/S0346-251X\(99\)00060-3](https://doi.org/10.1016/S0346-251X(99)00060-3).
- Goh, C. C. M. (2002). Exploring Listening Comprehension Tactics and Their Interaction Patterns.

- System*, 30, 185–206.
- Gravetter, J. F. & Forzano, L. B. (2012). *Research methods for the behavioral sciences* (4. Baskı). USA: Linda Schreiber-Ganster.
- Gök Çatal, Ö., Şahin, H. & Çelik, F. (2018). 6, 7 ve 8. Sınıflarda İngilizce Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 123-136.
- Gömleksiz, M. N. & Aslan, S. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin İngilizce Öğreniminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 11(64), 1-13.
- Gün, S. (2012). *The Effects of Using Certain Listening Strategies and Techniques on the Development of Listening Skills in a Foreign Language Learning Context*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Harmankaya, M. Ö. & Melanlıoğlu, D. (2017). Üstbiliş Stratejileri Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Becerilerine, Dinlemeye Yönelik Tutumlarına ve Dinleme Kaygılarının Etkisi. *Turkish Studies*, 12(18), 339-360.
- Karadüz, A. (2010). Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stratejilerinin Değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(29), 39-55.
- Kassem, H. M. (2015). The Relationship between Listening Strategies Used by Egyptian EFL College Sophomores and Their Listening Comprehension and Self-Efficacy. *English Language Teaching*, 8(2), 153-169.
- Kılınç, A., Keskin, H. ve Yalnız, T. (2016). Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinde Dinleme Stratejileri Öğretiminin Dinlediğini Anlama Becerilerine Etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 38-50.
- Kırmav, A. (2019). İngilizce Dinleme Becerilerini Geliştirmek için Bir Oturumlu Strateji Eğitimi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (Ekim 2019 Özel Sayısı), 244-255. Doi: 10.21733/ibad.611230.
- Lynch, (2010). *Listening: Sources, Skills, and Strategies*. The Oxford Handbook of Applied Linguistics (2nd ed.). İçinde; (74-87). Oxford: Oxford University Press.
- Macaro, E. (2001). *Learning Strategies in Foreign and Second Language Classrooms*. London: Continuum.
- Maxwell, J. A. (1998). *Designing a qualitative study*. Handbook of applied social research. İçinde; (69-101). London: Sage Publications, Inc.
- Mianmahaleh, S. A. & Rahimy, R. (2015). An Investigation of The Listening Comprehension Strategies Used by Iranian EFL Learners. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 4(1), 255-260.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd Ed.). USA: Sage Publications.
- Nation, I. S. P. & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. New York: Routledge.
- Ngo, N. T. H. (2015). Some Insights into Listening Strategies of Learners of English as A Foreign Language in Vietnam. *Language, Culture and Curriculum*, 28(3), 311-326.
- Ngo, N. (2019). Understanding the Impact of Listening Strategy Instruction on Listening Strategy Use from A Socio-Cultural Perspective. *System*, 81, 63-77.
- Nix, J. M. L. (2016). Measuring Latent Listening Strategies: Development and Validation of The EFL Listening Strategy Inventory. *System*, 57, 79-97.
- Özçelik, H. N., Van den Branden, K. & Van Steendam, E. (2023). Listening comprehension problems of FL learners in a peer interactive, self-regulated listening task. *International Journal of Listening*, 37(2), 142-155.
- Özer, S. & Akay, C. (2022). Ortaokul öğrencilerinin İngilizce öğrenme zorlukları: Bir durum çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 711-747.
- Pinnell, G. S. & Jagger, A. M. (2003). Oral Language: Speaking and Listening in Elementary Classroom. İçinde; *Handbook of Research on the English Language Arts*. (Ed: J. Flood, D. Lapp, J., R., Squire & J. Jeensen), pp. 881-913. Mahwah, NJ: Erlbau.
- Rixon, S. (1986). *Developing Listening Skills (Essential Language Teaching Series) (ELT ELTS)*. London: Macmillan Education.
- Rost, M. (2011). *Teaching & researching listening* (2nd Ed.). Harlow: Longman.

- Santos, D. & Graham, S. (2018). *What teachers say about listening and its pedagogy: A comparison between two countries*. İçinde; *International Perspectives on Teaching the Four Skills in ELT* (Ed: A. Burns & J. Siegel), pp. 21-36. Switzerland: Palgrave Macmillan.
- Stolz, S. A. (2023). The practice of phenomenology in educational research. *Educational Philosophy and Theory*, 55(7), 822-834.
- Teng, H. C. (1998). *A study of EFL listening comprehension strategies*. İçinde; *Annual Convention and Exposition of the Teachers of English to Speakers of Other Languages*, 17-21 Mart 1998, Seattle, ABD, pp. 1-19.
- Tran, T. Q. & Duong, T. M. (2020). Insights into Listening Comprehension Problems: A Case Study in Vietnam. *PASAA: Journal of Language Teaching and Learning in Thailand*, 59, 77-100.
- Vandergrift, L. (1997). The Comprehension Strategies of Second Language (French) Listeners: A Descriptive Study. *Foreign Language Annals*, 30(3), 387-409. <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.1997.tb02362>.
- Xiao, C. & Sidhu, G. K. (2018). Listening Comprehension Strategies Employed by EFL Tertiary Students in China: A Case Study. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, Special Edition*, 1270-1276.
- Yavuz, F. (2011). İngilizceyi Yabancı Dil olarak Öğrenen Öğrencilerin Dinleme Becerilerinde Kullandıkları Strateji ve Taktikler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(25), 288-299.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Listening is the basic way to learn, understand, and improve communication skills. Listening is as important and necessary as reading, writing, and speaking in foreign language learning. Listening plays an important role in communication, taking up almost half the time spent communicating. Second language researchers have recognized that auditory input plays an important role in language acquisition (Santos & Graham, 2018: 37).

There are some inherent factors that make listening difficult. The first is that a permanent recording cannot be made while listening. Listening problems may occur because it is difficult for foreign language learners to continue listening for long periods of time and to form a detailed picture. This becomes a bigger problem, especially for young students with short attention spans (Lynch, 2010).

One approach to improving listening focuses on students' use of listening strategies. Listening strategies can be used to improve listening skills and complete the listening process correctly in a shorter time. The aim of this study is to identify the problems that secondary school students encounter regarding listening in English lessons and to reveal which strategies they use to overcome these problems.

Method

In this study, the phenomenological approach, a qualitative research method, was conducted to reveal the problems experienced by secondary school students while listening to texts in English classes. Forty-four secondary school students participated in the study voluntarily with the appropriate sampling method. Data were collected with structured interview forms and analyzed using by content analysis method. In the data analysis, three basic questions in the interview form were determined as three main themes. These main themes were

divided into sub-themes, and the content analysis was completed as categories and codes within themselves.

Findings

In Figure 1, according to the topic of the study (English listening problems and suggestions for solutions), three main themes have emerged in terms of the data driven from the students' interviews. The first main theme is problems with English listening and it consists of three sub themes as "English proficiency", "mental preparation" and "text". Large proportion of this theme belongs to "English proficiency". The second main theme is "solutions" meaning suggestions for solving this problem, and it consists of three sub themes as "while listening", "after listening" and "neutral". Almost all the students try to solve listening problems by using while listening and after listening strategies. The third main theme is "ways to improve" of listening skills, and it consists of three sub themes as "outside the class", "inside the class" and "neutral". A large proportion of this theme belongs to sub theme as "outside the class", which indicates the activities done by the students outside the classroom, such as reading stories, watching movies, etc.

Conclusion / Conclusion and Suggestions

There are three underlying reasons for the problems that secondary school students encounter regarding listening to English. The first of these is that students do not have the required English proficiency. Students often have problems with regard to top-down processing in listening. Most students do not have enough vocabulary to understand what they are listening to, and therefore they have difficulties in understanding while listening.

It is possible to say that students mostly benefit from cognitive and socio-affective strategies in order to eliminate these problems. Many students study English outside the classroom to improve their listening skills. According to the results of this research, the problems experienced related to top to bottom processes while listening were determined as the most common problems. However, students try eliminating these problems, especially by taking notes while listening. There are more listening strategies students need to know to facilitate their comprehension. Therefore, foreign language teachers should support the students in demonstrating the listening strategies and encourage them to use the appropriate ones when necessary.